

Ammatillisen koulutuksen reformi – luonnos uudeksi lainsäädännöksi

Yli-insinööri
Timo Repo

Toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformi

- ◆ Vahvistetaan ammatillisen koulutuksen yhteiskunnallista merkitystä.
- ◆ Uudistetaan koulutuksen rahoitusta ja rakenteita jatko-opintokelpoisuus säilyttäen.
- ◆ Huolehditaan alueellisesti kattavasta koulutuksesta sekä tiivistetään koulutuksen ja työelämän välistä vuorovaikutusta.
- ◆ *osaamisperusteisuus, asiakaslähtöisyys, tuloksellisuus, tehokkuus, vaikuttavuus, laatu*

Toimintaympäristön vaikutus toimintatapoihin

Monimutkainen

- **Syy- ja seuraussuhteita ei selkeästi hahmotettavissa**
- **Ulkoa tulevat virtaukset vaikuttavat enemmän kuin oma strategia**
- **keskinäisriippuvuudet**

Tiedettävissä

- **Vaihtoehdot ohjaavat toimintaa**
- **Mukautumisen mahdollisuudet**
- **Lineaarisia muutoksia**

Kaaos

- **Yllätyksiä**
- **Ei ennakoitavaa**
- **Selviytymisen edellytykset**
- **Yksinkertaiset käytännöt**

Tiedetään

- **Tiedetään mitä tapahtuu**
- **Toiminta ennakoitavissa**
- **Pysyvyys ja jatkuvuus**

- ◆ Ammatillisia tutkintoja ja ammatillista koulutusta säädellään **yhdellä lailla**
- ◆ Osaamistarpeisiin vastataan **tutkinnoilla ja niiden osilla, valmentavilla koulutuksilla** sekä muulla ammatillisella koulutuksella
- ◆ Selkeämpi ja työelämän osaamistarpeisiin paremmin vastaava tutkintojärjestelmä
- ◆ Yksi näyttöön perustuva tapa suorittaa tutkinto
- ◆ Henkilökohtaistamalla yksilölliset opintopolut kaikille tutkintoa tai sen osaa suorittaville
- ◆ Työvoimakoulutus (tutkintotavoitteinen ja osa ei-tutkintotavoitteisesta työvoimakoulutuksesta) osaksi uutta ammatillisen koulutuksen järjestelmää
- ◆ Jatkuva haku hakeutumisen pääväyläksi
- ◆ Työpaikalla tapahtuvan opiskelun päämuodoiksi oppisopimus ja koulutussopimus
- ◆ Yksi järjestämislupa ammatillista koulutusta varten
- ◆ Tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta painottava rahoitusjärjestelmä, joka on yhtenäinen kokonaisuus – yksi rahoitusjärjestelmä

Ammatillisen koulutuksen reformi, alustava valmisteluajataulu

Ajoitus	Toimenpide
9/2015	Valmistelutyö käynnistetty
11/2015	Reformin seurantaryhmä asetettu
4/2016	Rake-toimenpideohjelma käynnistyy
4/2016	Toimintaprosessien kehittämistoimet (ml. digitalisointi) Käynnistyvät
4-5/2016	Tulosohjauspilotit käynnistyvät
3 + 9/2016	Rahoitusuudistuksen 1. vaiheen säädösmuutokset eduskunnalle (vuoden 2017 säästöt)
4-8/2016	Valmistelu eri foorumeilla (työpajat, netti ym.)
11/2016	Lakiesitykset lausuntokierrokselle
1/2017	Toimintalaki- ja rahoituslaki HE:t eduskunnalle
2-6/2017	Uusien järjestämislupien valmistelu
2-6/2017	Asetusten valmistelu
6-8/2017	Päätökset uusista järjestämisluvista
1/2018	Uudistettu lainsäädäntö voimaan

Reformi, keskeistä

- ◆ **tutkintojärjestelmän uudistaminen:**
Osaamisperusteisuus, joustavuus, selkeys, vähemmän tutkintoja
- ◆ hakeutumisen painopistettä siirretään jatkuvaan hakuun
- ◆ **yksi näyttöperusteinen tapa suorittaa tutkinto** Ammattitaito ja osaaminen osoitetaan tekemällä käytännön työtehtäviä aidoissa työtilanteissa ja -prosesseissa (näyttö)
- ◆ **henkilökohtaistaminen** Henkilökohtaistamalla yksilölliset opintopolut **kaikille** tutkintoa tai sen osaa suorittaville
- ◆ koulutuksen järjestäjä myöntää tutkintotodistuksen kaikkiin tutkintoihin – rinnakkaisen sääntelyn purkaminen

Henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (= HOS) kaikille eli yksi asiakirja

- ◆ johon kirjataan kaikki keskeiset asiat koskien tutkinnon tai valmentavan koulutuksen valintaa, aiemmin hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista, tarvittavan osaamisen hankkimista sekä osaamisen osoittamista
- ◆ Osaamisen tunnustaminen koulutuksen järjestäjien velvollisuudeksi keskitytään puuttuvan osaamisen hankkimiseen koulutuspituuksien lyhentymisen

Hakeutuminen ja opiskelijaksi ottaminen

- ◆ Vapaa hakeutumisoikeus koulutukseen säilytetään (pl henkilöstökoulutus ja työvoimakoulutus)
- ◆ Jatkuvasta hausta hakeutumisen pääväylä
- ◆ Valtakunnallinen yhteishaku suunnataan perusopetuksen päättäneille ja vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa oleville
- ◆ Tutkinnon suorittajaksi tai opiskelijaksi voidaan valita hakija tai hakeutuja, jolla koulutuksen järjestäjä katsoo olevan riittävät edellytykset tavoitteena olevan osaamisen hankkimiseen tai tutkinnon suorittamiseen.

Reformi...

Työpaikalla järjestettävän koulutuksen muodot

- ◆ Yksi järjestämislupa ammatillista koulutusta varten
- ◆ **Työpaikalla tapahtuvan opiskelun kehittäminen: joko koulutussopimus tai oppisopimus**
- ◆ Lähtökohtana ohjattu ja tavoitteellinen oppiminen työpaikoilla
- ◆ Koulutussopimus (ei-työsuhde)
- ◆ Oppisopimus (työsuhde, määräaikainen työ- tai virkasuhde, opiskelijalle palkkaa ja työnantajalle koulutuskorvausta)

Sopimuksen tekemisen edellytykset

- ◆ Sopimuksen tekemisen edellytyksenä on, että työpaikalla on käytettävissä tutkinnon perusteiden mukaisen koulutuksen tai henkilökohtaisen
- ◆ osaamisen kehittämissuunnitelman ja näyttöjen järjestämisen kannalta riittävästi tuotanto- ja palvelutoimintaa □
- ◆ tarpeelliset työvälineet ja ammattitaidoltaan, koulutukseltaan ja työkokemukseltaan pätevä henkilöstö
- ◆ Nimettävissä opiskelijalle pätevä vastuullinen työpaikkaohjaaja

Osaamisen arvioinnin toteuttavat ja siitä päättävät

- ◆ näytöissä koulutuksen järjestäjän edustaja ja työelämän edustaja yhdessä
- ◆ yhteisissä tutkinnon osissa ja valmentavien koulutusten osissa opettaja tai opettajat yhdessä
- ◆ **työelämän vahva rooli** osaamisen arvioinnissa ja laadunvarmistuksessa

Ammatillisia tutkintoja ovat ammattillinen perustutkinto, ammattitutkinto ja erikoisammattitutkinto

- ◆ Ammatilliset tutkinnot koostuvat ammatillisista tutkinnon osista
- ◆ luovutaan nykyisistä ns. ”oppilaitosmuotoisesta” perustutkinnon suorittamistavasta sekä näyttötutkinnoista ja kehitetään niistä uusi näyttöperusteinen malli
- ◆ Osaaminen osoitetaan pääasiallisesti aidoissa työelämän tilanteissa

OPETUSHALLITUS

Ajoneuvo- ja kuljetustekniikan erikoisammattitutkinnot ja niiden suorittajamäärät 2014

Tutkinnot	Tutkinnon suorittaneet 2014
Autoalan myyjän eat	20
Autoalan työnjohdon eat	55
Autokorimestarin eat	28
Automaalarimestarin eat	1
Automekaanikon eat	31
Laivasähkömestarin eat	-
Lentokonetekniikan eat	-
Liikenne-esimiehen eat	15
Liikenneopettajan eat	170
Varastoalan eat	1

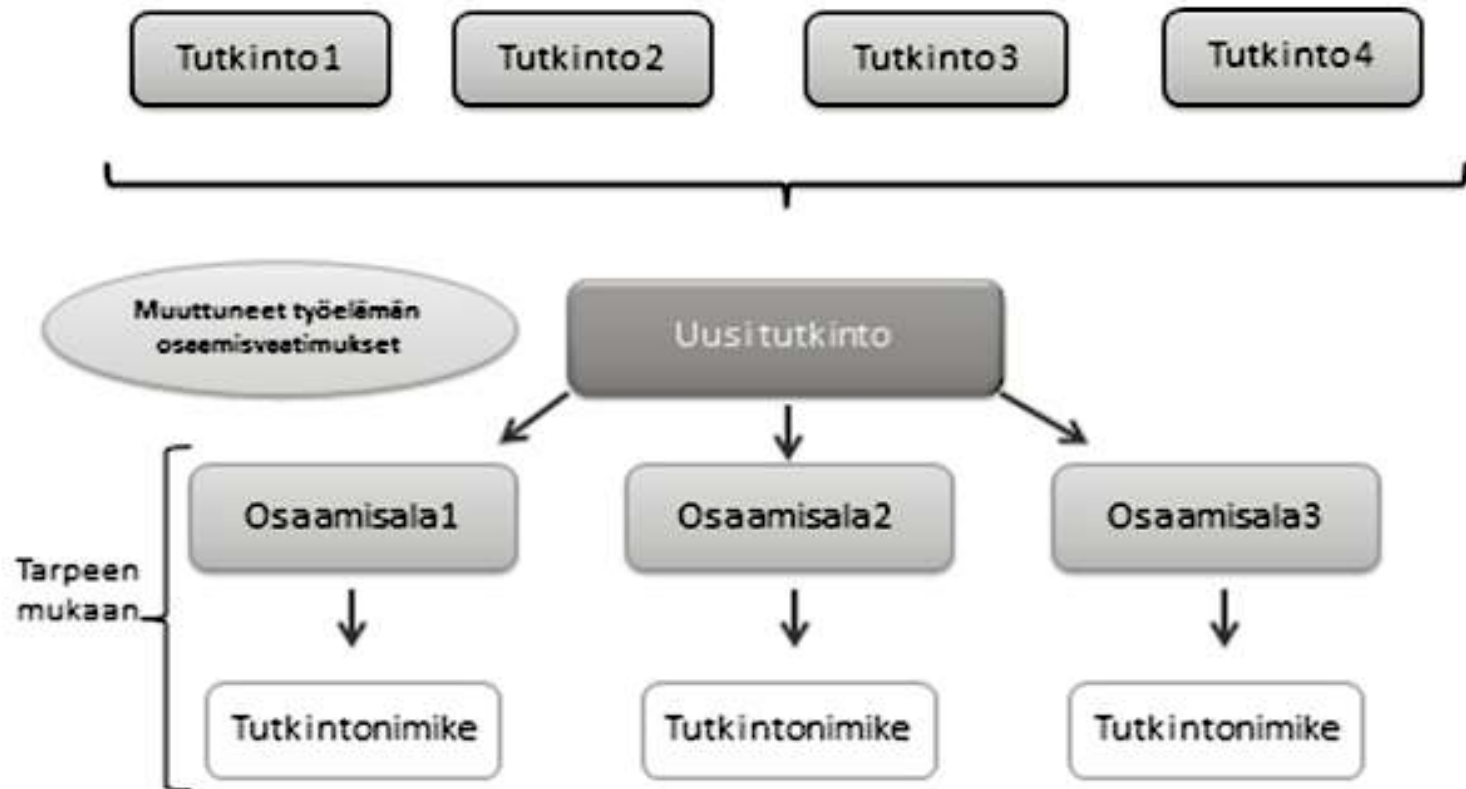

Tutkintorakenteen kehittäminen parantaa ammatillisen tutkintorakenteen työelämävastaavuutta

- ◆ lisää mahdollisuuksia yksilölliseen suuntautumiseen
- ◆ tutkintojen uudistamisen nopeuttaminen
- ◆ tutkintorakennetta selkeytetään
- ◆ Työn tuloksena tutkintojen määrä muuttuisi:
 - ammatillisessa peruskoulutuksessa 52 -> 42
 - ammattitutkinnoissa 177 -> 64
 - erikoisammattitutkinnoissa 122 -> 59
 - yhteensä 351 -> 165

Tutkintojen rakentuminen nykyisistä tutkinnoista

Autoala, perus- ja ammattitutkinnot

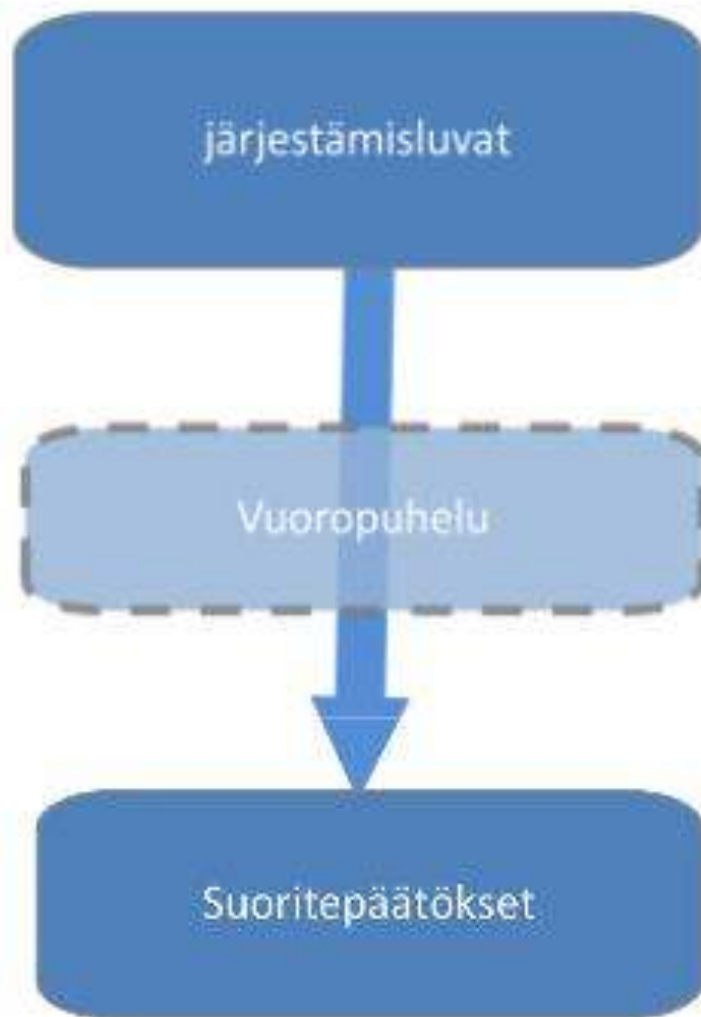
Nykytilanne	
Autoalan pt	Nimenmuutosta ajoneuvoalan pt:ksi selvitetään perusteita uudistettaessa.
Henkilöautomekaanikon at Raskaskalustomekaanikon at Metsäkoneasentajan at* Pienkonemekaanikon at Automyyjän at Varaosamyyjän at Autokorikorimekaanikon at Automaalarin at	} Ajoneuvoalan at
Rengasalan at	
Auto- ja kuljetusalan työnjohdon at	
* Metsäkoneasennuksen osaamisen sijoittuminen tutkintorakenteeseen-> metsäalan tutkintoon	

Ajoneuvoalan ammattitutkinto, esimerkki muodostumisesta

Osaamisala	Mahdollinen tutkintonimike
Ajoneuvotekniikan osaamisala	Automekaanikko Pienkonemekaanikko Autosähkömekaanikko Hyötyajoneuvomekaanikko
Työkonetekniikan osaamisala	Työkonemekaanikko
Ajoneuvoalan myynnin osaamisala	Automyyjä Varaosamyyjä
Vauriokorjauksen osaamisala	Autokorimekaanikko Automaalari
Työnjohdon oa	Autoalan toimihenkilö

Ammatillisen koulutuksen uusi ohjausjärjestelmä

- Varmistetaan ammatilliset, toiminnalliset ja taloudelliset edellytykset.
- Määritellään järjestäjän koulutustehtävä:
 - tutkinnot, joita oikeus järjestää
 - lisäksi muut tehtävään liittyvät tarpeelliset määräykset esim. koskien valmentavia koulutuksia, työvoimakoulutusta, vankilakoulutusta, opetus- ja tutkintokieli, toiminta-alueita
- opiskelijavuosien vähimmäismäärä – toiminnan ennakoitavuuden turvaaminen
- ensisijainen toiminta-alue
- velvoitteet, mikäli tarpeen

- Kuullaan koulutuksen järjestäjiä ja käydään vuoropuhelua osaamistarpeisiin vastaamisesta sekä työnjaosta
- Muodostetaan ja päivitetään yhteistä näkemystä toimintaympäristön tilanteesta ja ennakoituista osaamistarpeista yhteisten tavoitteiden asettaminen
- Säännöllistä vuoropuhelua eri tavoin alueellisesti tai muulla tavoin
- Toiminnan vaikuttavuutta ja tarjonnan kohdentumista seurataan säännöllisesti

- Vuotuinen päätös, jolla vahvistetaan rahoituksen perusteena olevat suoritteet tulevalle varainhoitovuodelle
 - Perusrahoituksen opiskelijavuosien tavoitteellinen määrä (ministeriön päätös, jonka pohjana on järjestämisluvan vähimmäisopiskelijamäärä)
 - Opiskelijavuosia ei kohdenneta aloittain, tutkintotyypeittäin tai järjestämissuunnitelmittain (tarvittaessa mahdollista)
 - Suoritus- ja vaikuttavuusrahoitus järjestäjän ilmoittaman toteutuman perusteella – mahdollisuus rajoittaa rahoituksen perusteena olevien suoritteiden määrää

**HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE**

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Undervisnings- och kulturministeriet

Ammatillisen koulutuksen uusi ohjausjärjestelmä

- ◆ ministeriö päättäisi perusrahoituksen opiskelijavuosien määrästä järjestäjiä kuultuaan; taustalla järjestäjien kanssa käytävä vuoropuhelu
- ◆ muut suoritteet (tutkinnot, tutkinnon osat, vaikuttavuusrahoitus) päätetään lähtökohtaisesti toteuman mukaisina (tuorein toteumatieto, osin kahden vuoden keskiarvo)
- ◆ Työvoimakoulutus olisi erikseen järjestämislupaan haettava tehtävä
- ◆ TE-toimisto päättäisi opiskelijaksi ottamisesta

EHDOTUS AMMATILLISEN KOULUTUKSEN RAHOITUSJÄRJESTELMÄKSI

Strategiarahoitus enintään 4 % valtion talousarviossa ammatilliseen koulutukseen osoitetusta määrärahasta

Laskennallinen rahoitus vähintään 96 % valtion talousarviossa ammatilliseen koulutukseen osoitetusta määrärahasta

Perusrahoitus
50 %
(opiskelijavuodet)
laskennallisesta rahoituksesta

Suoritusrahoitus
35 %
(tutkinnon osat ja
tutkinnot)
laskennallisesta
rahoituksesta

15 %

(työllistyminen, jatko-opintoihin
sijoittuminen, palaute)
laskennallisesta rahoituksesta

Vaikuttavuus-
rahoitus

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Undervisnings- och kulturministeriet

**HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE**

29

Ammatillisen koulutuksen uusi rahoitusjärjestelmä

- ◆ Perusrahoitus - opiskelijavuosi
- ◆ SUORITUSRAHOITUS - Määräytymisperusteena varainhoitovuotta edeltävänä kahtena edeltävänä vuonna suoritettut tutkinnon osat ja tutkinnot
- ◆ Vaikuttavuusrahoitus - Otetaan huomioon koko tutkinnon tai tutkinnon osia suorittaneiden työllistyminen tai jatko-opintoihin siirtyminen, opiskelijapalaute ja työelämäpalaute

Mikä muuttuu..

- ◆ tuloksellisuuden ja laadun merkitys kasvaa, koska rahoitus määräytyy aikaisempaa vahvemmin sen perusteella
- ◆ Päällekkäinen ja rinnakkainen työ vähenee
- ◆ Selkeät ja toimivat väylät koulutukseen hakeutumiselle
- ◆ opiskeluajat lyhenevät, työelämään tai jatko-opintoihin voi siirtyä nopeammin
- ◆ Opettajuus muuttuu: ohjaava ja valmentava ote painottuu vahvemmin
- ◆ Opetus(aika)keskeisestä ajattelusta siirrytään asiakaslähtöiseen ja oppimiskeskeiseen ajatteluun

Ammatillisen koulutuksen reformin nettisivut

www.minedu.fi/osaaminenjakoulutus/ammattikoulutusreformi

Lausuntopyyntö ja hallituksen esitysluonnos

http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/koulutuspolitiikka/vireilla_koulutus/ammattillinenkoulutus/index.html?lang=fi